

MIECZYSLAW SZERER

IDEA NARODOWA

W SOCJOLOGJI I POLITYCE

**Kolekcja
Emila Kornasia**

KRAKÓW 1922

NAKŁADEM KRAKOWSKIEJ SPÓŁKI WYDAWNICZEJ

TREŚĆ

	Str.
Wstęp	3
Idee jako siły popędowe wypadków. — Przykłady: prawo natury — Kościół — purytanizm — średniowieczne cesarstwo rzymskie. — Zagadnienie idei narodowej.	
I. Pojęcie narodu	13
Idea narodowa w czasie wielkiej wojny. — Naród a państwo i społeczeństwo. — Określenie pojęcia narodu. Poczucie łączności i odrębności. — Główne źródła poczucia łączności: wspólność dziejów, kultury, pochodzenia, ziemi, państwa, języka, literatury. — Indywidualizująca świadomość odrębności. — Czujność narodu wobec obcych przybyszów.	
II. Charakter czynny pojęcia narodowości	33
Socjolog bada nie życie wewnętrzne człowieka, lecz jego wystąpienia we współdziałaniu. — Potrzeba pojęcia narodu odpowiadającego temu stwierdzeniu. — Polityk również domaga się zewnętrznych przejawów uczucia narodowego. — Działanie stwarza legitymację narodową. — Jakże ma być to działanie? — Członek narodu a wytwór narodu. — Czy narodowość jest cenną wartością? — Kosmopolityzm doktryny indywidualistycznej XVIII-go w. i hasła międzynarodowe socjalizmu. — Refutacja indywidualizmu. — Międzynarodowość socjalizmu nie sprzeczna z postulatami idei narodowej.	
III. Idea narodowa w polityce	53
Rola idei narodowości w ciągu dziejów. — Falista krzywa jej rozwoju. — Idea narodowa jako zjawisko i jako siła popędowa. — Przyczyny wysunięcia się idei narodowej w wieku XIX-ym jako siły popędowej. — Jej zdolność przenikania w szerokie warstwy społeczne powołane do współdziałania. — Rewolucyjne znaczenie	

idei narodowej. — Idea narodowa toruje drogę demokratyzacji. — Hasła narodowe we współczesnem życiu politycznem. — Idea narodowa, jako czynnik integracyjny, uzupełnieniem haseł wolności i równości.

IV. Kopia rozwoju idei narodowej: Związek Narodów

77

Sprawa narodowościowa w wojnie światowej. — Podstawy historyczne Zw. Narodów. — Idea ludzkości i idea pokoju. — Próby organizowania pokoju: „równowaga polityczna” i „koncert europejski”. — Nowe czynniki w idei Zw. Narodów. — Ograniczenie suwerenności państw. — Uspołecznienie społeczeństw. — Ponadpaństwowa organizacja prawna. — Idea narodowa ułatwia ziszczenie Zw. Narodów: tępi ostrze zaborczości państw, popiera ich demokratyzację, usuwa niebezpieczeństwo petryfikacji niesprawiedliwości międzynarodowych.

V. Idea narodowa a moralność międzynarodowa

103

Konieczność pogodzenia we współżyciu społeczeństw postulatów indywidualizmu i uspołecznienia. — Unormowanie tego współżycia przez prawo międzynarodowe i moralność międzynarodową. — Niedoskonałość prawa międzynarodowego. — Dotychczasowa trudność wytworzenia się moralności międzynarodowej. — Brak społeczności międzynarodowej uniemożliwiał ocenę moralną działań między zbiorowościami. — Zw. Narodów, stwarzając społeczeństwo społeczeństw, buduje podstawę, na której wyrosnąć może poczucie moralnych obowiązków zbiorowości wobec siebie. — Przykład: ocena moralna siły w stosunkach między państwami. — Egoizm państwowy dotąd, a w epoce Zw. Narodów. — Poparcie rozwoju moralności międzynarodowej przez rozwój idei narodowej. — Szkopuł nacjonalizmu. — Jego przezwyciężenie.